

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Idem Titvlvs in VI. Capitvlvm I. Frequens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

IDEM TITVLVS IN VI.

CAPITVLVM I.

Frequens.

PARAPHRASIS.

Frequenter contigit, ut Reus conventus actionem declinaret per exceptionem spoliatoris, & ita causæ ac iudicia Ecclesiastica impedirentur, quia dum exceptioni insistitur, & quandoque appellatio interponitur, causæ principalis cognitio suspenditur, & interdum eius prosecutio omnino intermittitur & ita (licet non de jure, tamen de facto) perimitur. Quare Innocentius IV. publico bono succurrere, & litibus finem imponere atque calumniandi occasiones amputare volens, decernit; si in causa civili Reus spoliationem obiiciat, non ab Actore, sed ab alio factâ, ut eâ nihil obstante, in principali iudex procedat. Sin autem Reus in civili iudicio ab actore, vel in criminali à quacunque persona se spoliatum asserat; quindecim dierum dilatio concedatur ad probandam spoliationem, si nō probârit, actori in expensas à iudice taxandas cōdemnetur, etiâ aliter, si iudici videbitur, puniendus. Porrò in causa criminali in ordine ad exceptionem illam proponendam, spoliatus is censeretur, qui totâ substantiâ vel maiori eius parte exutus est, neque convenit ut nudi atque inermes inimicis suis respondere cogantur, habet itaque hoc casu spoliatus istud priuilegiū; quod jam nudatus exui non debeat.

SUMMARIVM.

1. Exceptio spoliationis prius discuti debet, quam de causa principali procedatur.
2. Agenti civiliter non potest obiici per modum exceptionis spoliatio ab alio facta, potest tamen hæc obiici contra agentem criminaliter, si fuerit omnium bonorum, vel maioris partis spoliatio.
3. Hæc tamen exceptio ultra casum expressum accusationis extendi non debet ad alios qui non sunt accusatores.
4. Debet tamen accusato hæc spoliationis ex-

ceptionem opponenti, certum tempus presigi à iudice ad res suas in iudicio repetendas, quo non obseruato, respondere cogetur accusatori.

5. Inter causam de qua conuenitur alter, & inter exceptionem spoliationis qua opponitur, debet esse aliqua paritas, ita ut exceptio spoliationis rei Ecclesiastica non possit opponi agenti in causa priuata rei, nec vicissim.
6. Nisi etiam inter hæc esset legitima proportio.
7. Priuilegia qua bonis Ecclesiasticis principaliter ob fauorem Ecclesiarum concessa sunt, extendi non debent ad bona propria Clericorum.

Nota I. Exceptio spoliationis cum sit dilatoria prius discuti debet, quam super causâ principali procedatur. *c. Exhibita. 19. de iudiciis.* Idemq; dicendū, si exceptio peremptoria sit litis finitæ, idemq; & ipsa obiiciatur ad impediendum processum iuxta ea, quæ dicta sunt in *c. 1. De litis contest. in 6. Et in c. 1. De Ordine Cognitionis.* Quare si iudex postquam de tali emergente exceptione cognouit, ad ulteriora procedat, tacite censetur pronuntiare super exceptione non admittenda. *uti Francus hæc notat. n. 2.*

Nota II. Agenti civiliter, per modum exceptionis obiici non potest spoliatio facta ab alia persona, idque verum est tamen si scienter & malâ fide rem aliquis possideat, quia exceptio illa non competit nisi ei, qui potest agere interdicto *Vnde vi*, atqui contra iniustum possessorem, qui nō spoliavit, nec spoliationem mandauit, agi non potest interdicto *unde vi*, sed ex Canone, *sape. de Restitutione spol.* & ita docet hæc *Io. Andr. col. 2. Petrus Anchar. not. 2.* Agenti verò criminaliter obiici potest exceptio spoliationis factæ ab alio, dummodò sit omnium bonorū aut maioris partis, & ita explicantur Canones, *causa 3. q. 2.* Ratio cur dilatoria talis exceptio admittatur, est, quia homo ita suis bonis exutus, & plerumq; animo perturbatus aduersariis suis obiici non debet, donec restitutus sit, *c. Oportet. cit. q. 2. ibi.* Nec inermes inimicis nos debemus opponere. Videatur *Monachus. hic n. 3.* Verum

3 Verum hæc exceptio spoliationis, cum sit exorbitans à jure communi & ordinario, extendi non debet ultra casum expressum accusationis, ut proinde si agatur de crimine civiliter aut per modum denuntiationis evangelicæ, vel per modum inquisitionis ex mero officio judicis, huic exceptioni locus non sit, quia Canones beneficium exceptionis contra accusatores tantum tribuunt, & ita ex communiori docet *Ioan. Andr. hic n. 6. Franc. §. illum. n. 2. contra Dominicum. ibid. col. 2.*

§. Solet.

4 Si accusatus obijciat spoliationem à tercia persona factam, judex temporis terminum præfigat, intra quem res suas in judicio repetat, quod si intra hoc tempus litem adversario non mouerit, aut causam ad finem non perduxerit, dummodo per ipsam steterit, quo minus restitueretur, non obstante spoliatione, accusatori suo respondere cogitur.

§. Ad hoc.

5 Agenti in causa Ecclesiastica, non obstat exceptio spoliationis rei privatae, sed nec vice versa, in causa rei privatae obstat exceptio spoliationis rei Ecclesiasticæ. Difficultas in eo consistit, quid nomine causæ Ecclesiasticæ intelligatur, variæ sunt responsiones apud *gl. hic. verb. Opponatur.* Mihi placet responsio Dominici, Colum. ult. Nominè causæ Ecclesiasticæ intelligendam esse, quæ vel propriè spiritualis est, ut causa matrimonij, administrationis Sacramentorum; vel temporalis quidem sed ad Ecclesiam, aut alium locum pium spectans; quæ autem causa & in se temporalis est, & ad Ecclesiam seu pium locum non spectans, sed ad laicos, aut ad Clericos, ut privatae personæ sunt, talis privata dicitur. Juxta priorem causæ Ecclesiasticæ intellectum, si mulier petat sibi maritum dari aut reddi ex causa matrimonij contracti; non potest maritus eam repellere per exceptionem spoliationis rei temporalis, quod v.g. Mulier eum spoliavit, pecuniis aut prædio suo. Item si Parochus à parœciano repetat pecuniam mutuo datam, non potest repellere per exceptionem quod debita ipsi sa-

cramenta negavit, ideòq; jure suo spirituali spoliavit, sed nec vice versa, si parœcianus queratur de Sacramentis sibi à parochio denegatis, parochus eum repellere potest opponendo, quod fundo suo aut aliâ re ab eodem parœciano spoliatus sit. Ratio est, quia exceptio ista spoliationis, per quam dicitur, nolo tibi reddere jus tuum, nisi reddas mihi meum, quod prius abstulisti; aliquo modo inter similia esse debet, qualia non sunt ea quæ omnino diversi generis sunt. *arg. l. 1. & 3. C. De Compensationibus.*

6 Excipe si temporale cum spirituali proportionem habeat, quia datur pro spirituali, tunc exceptioni locus erit. Exemplum: Parochus petit decimas à Parochianis, sed is excipit Sacramenta sibi iniuste denegata esse, audiendus esse videtur, cum enim decimæ dentur parochi propter administrationem Sacramentorum, idem negari ei possunt, si non præstet id, cuius gratia dantur, quæ est sententia Lapi, Alleg. 67. quem hic citat & sequitur *Dominicus. colum. 2. Franc. n. 2.* Juxta posteriorem causæ Ecclesiasticæ intellectum, si Episcopus vel parochus suo, non Ecclesiæ nomine spoliavit laicum fundo suo, & postea idem Episcopus vel Parochus nomine Ecclesiæ suæ agit pro juribus eius à laico recuperandis, non potest is obijcere spoliationem factam ab Episcopo aut Parochi, tanquam persona privata, sed & vice versa, si laicus Ecclesiam spoliavit jure suo, & postea agat contra Parochum vel Episcopum, ad recuperandum, quod ipsi debet nomine proprio, non potest repellere laicus ille per exceptionem. Ita *Io. Monachus. n. 9. Io. Andr. n. 6. Dominic. & Franc. loc. cit.* Neque obstat his *c. 2. De ord. cognit.* Quia in casu illo utrinque agebatur, de rebus Monasterij, ideò exceptioni spoliationis locus erat.

7 Nota. Res propriæ personarum Ecclesiasticarum videlicet Episcopi, Parochi, non censentur Ecclesiasticæ, sed potius privatae, quare privilegia quæ bonis Ecclesiasticis data sunt ob Ecclesiarum favorem, & non principaliter ob favorem personarum particularium, ea extendi non debent ad bona propria Clericorum.

CAPIT.